

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

м. ЧУГУІВ

Перша версія

підготовлено
Експертним Комітетом зі стратегічного розвитку

спільно з

Проектом «Економічний розвиток міст» (ЕРМ)

за підтримки

USAID | **UKRAINE**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Грудень 2007 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ	3
ПЕРЕЛІК МАЛЮНКІВ	4
1.1. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА ЧУГУЇВ	5
1.2. КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ПРО МІСТО ЧУГУЇВ	6
1.3. КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХАРКІВСЬКУ ОБЛАСТЬ	7
1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА ЧУГУЇВСЬКОГО РАЙОНУ	9
2. НАСЕЛЕННЯ	12
2.1. ЗАГАЛЬНА ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА	12
3. ЖИТЛО	14
3.1. ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ЖИТЛОМ	14
3.2. РОЗВИТОК НОВОГО БУДІВНИЦТВА У МІСТІ	14
4. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ	15
4.1. ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	15
4.2. ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ	16
4.3. БЕЗРОБІТТЯ	17
5. ЕКОНОМІКА	20
5.1. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	20
5.2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА І ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	25
5.4. ЕКОНОМІКА МІСТА	26
6. ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА	28
7. ДОВКІЛЛЯ	32
8. КУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧА СФЕРА	33

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 1. Порівняльна характеристика: Україна, область, район, місто.....	6
Таблиця 2. Динаміка чисельності населення міста	12
Таблиця 3. Природний та міграційний рух населення.....	13
Таблиця 4. Забезпеченість житлом	14
Таблиця 5. Зайнятість за видами діяльності	15
Таблиця 6. Середня заробітна плата.....	16
Таблиця 7. Заробітна плата за видами діяльності	16
Таблиця 8. Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня).....	17
Таблиця 9. Кількість безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)	18
Таблиця 10. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня).....	18
Таблиця 11. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня).....	18
Таблиця 12. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня).....	19
Таблиця 13. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня).....	19
Таблиця 14. Вікова структура зареєстрованих безробітних (абсолютні значення).....	19
Таблиця 15. Вікова структура зареєстрованих безробітних (відносні значення, %).....	19
Таблиця 16. Кількість юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності в місті... 20	20
Таблиця 17. Кількість фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності в місті	20
Таблиця 18. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в місті.....	20
Таблиця 19. Підприємства міста за чисельністю працівників	22
Таблиця 20. Найбільші роботодавці	26
Таблиця 21. Доходи бюджету.....	26
Таблиця 22. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)	26
Таблиця 23. Наявні в місті земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності.....	27
Таблиця 24. Випускники середніх навчальних закладів	28
Таблиця 25. Місткість лікарень.....	29
Таблиця 26. Громадський транспорт	31
Таблиця 27.Обсяг вироблених відходів за 2006 рік	33
Таблиця 28. Кількість відвідувачів	34
Таблиця 29. Можливості для розміщення гостей у готелях міста Чугуїв	34

ПЕРЕЛІК МАЛЮНКІВ

Мал. 1. Чугуїв на мапі України	5
Мал. 2. Чугуїв на мапі району і області.....	9
Мал. 3. Динаміка чисельності населення міста	12
Мал. 4. Природний рух населення	13
Мал. 5. Міграційний рух населення.....	13
Мал. 6. Забезпеченість житлом в розрахунку на 1 мешканця.....	14
Мал. 7. Зайнятість за видами діяльності у 2006 році	15
Мал. 8. Середня заробітна плата	16
Мал. 9. Заробітна плата за видами діяльності	17
Мал. 10. Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня).....	17
Мал. 11. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня).....	18
Мал. 12. Вікова структура зареєстрованих безробітних.....	20
Мал. 14. Кількість малих підприємств за основними видами економічної діяльності	23
Мал. 15. Кількість випускників навчальних закладів.....	28

1. ВСТУП

1.1. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА ЧУГУЇВ

Чугуїв – є одним з одним із семи міст обласного значення Харківської області України, містом із значним промислово-економічним потенціалом, з давньою історико-культурною спадщиною.

Мал. 1. Чугуїв на мапі України

Територія міста складає 1277 га, з яких промислова зона займає 191 га (15%), землі сільськогосподарського призначення – 543 га (42%), у тому числі рілля – 410 га, багаторічні насадження 128 га. У користуванні громадян знаходиться 538 га (99%) земель сільськогосподарського призначення. Площа лісових та деревочигарникових насаджень складає 67 га. Решта земель зайнята землями загального користування та іншими. У державній власності знаходиться 1153 га (90%), у приватній – 124 га (10%). Площа земельного фонду у розрахунку на одного мешканця становить 0,036 га, по Харківській області цей показник сягає 1,07 га.

Територією міста протікають річки Сіверський донець, Чуговка. Місто є значним транспортним вузлом, його територією пролягає автомобільна магістраль державного значення – Київ – Харків – Довжанський. Чугуїв має залізничну станцію, військовий аеродром.

Відстань від Чугуєва до Харкова складає 35 км, Києва – 515 км, Москви –1270 км, Варшави –1205 км, Берліну - 1722 км, Парижу – 2542 км, Нью Йорку – 8040 км, Токіо – 8738 км.

Місто розташоване у сприятливій кліматичній зоні, середньорічна кількість опадів є однією з найменших у Харківській області.

Зважаючи на географічне розташування, клімат, добре сполучення та локалізаційну привабливість Чугуєва можна оцінити як досить високу.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика: Україна, область, район, місто

<i>Адміністративні одиниці</i>	<i>Площа, км кв.</i>	<i>Населення</i>	<i>Щільність населення</i>
Місто Чугуїв	12,8	35000	2734,37
Чугуївський район	1148,6	48800	42,48
Харківська область	31400	2813380	89,6
Україна	603500	46749170	78,02

1.2. КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС ПРО МІСТО ЧУГУЇВ

Датою заснування Чугуєва прийнято рахувати 1638 рік. Саме тоді численний загін козаків під керівництвом гетьмана Якова Остряниці, зазнавши поразки в одній з битв, пішов на Лівобережну Україну. Білгородський воєвода поселив їх в Чугуєві, доручивши будувати фортецю для захисту південних кордонів від набігів кримських татар. У 1641 році сюди були переселені 400 стрільців і козаків, а в 1696 - півтори тисячі калмиків. Селили тут і засланців, і каторжан, і узятих в полон пруссаків (під час Семирічної війни).

Населення займалося землеробством, скотарством, рибальством, бджільництвом. На п'яти тисячах десятини був закладений "государевий виноградний сад". Поблизу Чугуєва в ті часи були великі шовковичні плантації. Якнайтонший шовк, витканий на фабриках з шовкових ниток чугуївських коконів, поставляли царському двору. До Москви йшли мед і віск з державних пасік, де працювали чугуївські козаки. Недалеко від Чугуєва, в Печенігах, були організовані царські мисливські угіддя - "государеві лови", де водилися олені, косулі, дикі кабани, ведмеді. Мали попит в Москві і в новій північній столиці - Петербурзі - вироби чугуївських майстрів: фаєтони, коляски, дроги. На щедрій землі чугуївською господарювали справжні умільці.

З 1817 по 1858 рік місто було центром шести округів військових поселень, створених в 1810 році. Тут розквартирувався Чугуївський полк. До військових поселенців відносилася і сім'я Рєпіних. З часу призначення центром військових поселень Чугуїв став стрімко міняти свій вигляд і планування. Вирубувалися виноградники, яблуневі і вишневі сади, зносилися мазанки під солом'яним дахом. На їх місці на Дворянській вулиці зводилися офіцерські особняки, склади, школа кантоністів (дітей військових поселенців). На вулицях Солдатської, Миколаївської, Никітінської росли як гриби одноповерхові кам'яні будиночки військових поселенців про три вікна на вулицю і з трикутним фронтоном, однакові до такої міри, що, як жартував І.Ю.Рєпін, навіть голуби часто помилялися двором. У одному з таких лінійних будиночків, де жили Рєпіни, був відкритий художньо-меморіальний музей І.Ю. Рєпіна. Відкриття відбулося в 1969 році, в дні святкування 125-річчя з дня народження майстра живопису. У цьому музеї експонується декілька справжніх робіт великого художника, є меморіальні раритети, відтворена вітальня будинку Рєпіних. Музей дає уявлення про життя військових поселенців.

Слід відзначити, що плани забудови військових поселень розробляли відомі архітектори Росії В.П.Стасов і А.П.Брюллов. Багато будівель нині оголошені пам'ятниками архітектури. Найбільш вражаючою із споруд того часу є Покровський собор, що знаходиться в західній частині площі. З півдня площу обмежує двоповерховий будинок - зразок російського класицизму в архітектурі. На Гвардійській вулиці, що бере початок з площі, розташовані торгові ряди, оточені галереєю, яка прихована 17-арочною аркадою. Вулиця спускається до площі Червоних Борців. На площі в будівлі Палацу культури працює художня школа імені І.Ю. Рєпіна. Поряд з Палацом підноситься бронзовий бюст Рєпіну - прекрасний пам'ятник роботи чудового скульптора М.Г.Манізера.

З часу створення залізниці в кінці XIX в. у Чугуєві з'являються промислові підприємства, росте число робітників. З Прибалтики сюди перебазований колісно-механічний завод. Колектив заводу став ядром більшовицької організації в 1916 р. 16 грудня 1917 року в Чугуєві була встановлена влада рад. Одна з вулиць міста носить ім'я Б.П.Жадановського, уродженця Чугуєва, який був відомим революціонером. У роки Великої Вітчизняної війни чугуєвці відстоювали рідне місто, показуючи зразки високої мужності. Близько 6000 чоловік пішли на фронт, з них більше двох третин полягли в боях. Сотні нагороджені орденами і медалями. Троє - В.Н.Балакин, А.І.Зінченко, В.П.Комендат - були удостоєні звання Героя Радянського Союзу. Четверо - М.П.Зозуля, В.І.Міщенко, М.І.Фурсов, В.І.Літвінов - стали повними кавалерами ордена Слави. Тому і названа Гвардійською одна з центральних вулиць. Пам'ять про захисників вітчизни і рідного міста чугуєвці увічнили меморіалом в сквері Слави.

До 80-м рокам нашого століття Чугуєв перетворився на значний промисловий, транспортний і культурний центр. Тут діяли заводи прецизійного устаткування, паливної апаратури, "Гідрозалізобетон", одне із старих підприємств міста - меблевий комбінат. М'ясокомбінат, молокозавод, крупні тепличні господарства, сільськогосподарські комплекси забезпечували Харків своєю продукцією.

90-і роки – роки радикальної перебудови економічного життя міста, що супроводжуються спадом виробництва.

1.3. КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ХАРКІВСЬКУ ОБЛАСТЬ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ — ОБЛАСТЬ НА СЛОВІДСЬКІЙ УКРАЇНІ У МЕЖАХ ПРИДНІПРОВСЬКОЇ НИЗОВИНИ І СЕРЕДНЬОРУСЬКОЇ ВИСОЧИНИ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ РОЗТАШОВАНА НА ПІВНІЧНОМУ СХОДІ УКРАЇНИ. ВОНА МЕЖУЄ З РОСІЄЮ, ЛУГАНСЬКОЮ, ДОНЕЦЬКОЮ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЮ, ПОЛТАВСЬКОЮ ТА СУМСЬКОЮ ОБЛАСТЯМИ.

ПЛОЩА — 31,4 ТИС. КВ. КМ

НАСЕЛЕННЯ — 2895,8 ТИС. ОСІБ.

ГУСТОТА НАСЕЛЕННЯ — ВИЩЕ СЕРЕДНЬОЇ ПО КРАЇНІ, 96,2 ОСОБИ НА КВ. КМ.

Соціально-економічні ресурси

Потужні промислові підприємства у Балаклєї (виробництво цементу та будівельних матеріалів), Ізюмі (приладобудування, оптика), Змієві, Лозовій, Куп'янську, Чугуєві (машинобудування та металообробка).

Значні поклади природного газу (Шебелинка, Красноград), вапняку, крейди, інших корисних копалин.

Розвинена переробна та харчова промисловість, які орієнтовані на місцеве сільське господарство.

Головні сільськогосподарські культури: кукурудза, соняшник, пшениця, кормові трави, цукровий буряк, ячмінь та ін. Розвинене садівництво (вишні, груші, суниці, сливи, яблука тощо).

В області функціонує потужна транспортна мережа. Найбільші залізничні станції — Ізюм, Куп'янськ, Лозова. Важливі міжнародні автотраси у Донбас, на Київ, Москву, Сімферополь.

Історико-культурні ресурси

В області багато слідів поселень людей за останні 10000 років, наприклад, у Богодухівському, Борівському, Валківському, Коломацькому, Краснокутському, Ізюмському районах. Зустрічаються сліди скіфів, хозарів (салтівська культура), сарматів і печенігів (навіть є населений пункт з такою назвою — Печеніги). З історією слов'ян та Київської Русі пов'язують матеріали розкопок на Удах поблизу Харкова. У 1111 році у районі Ізюму київський князь Володимир Мономах воював з половцями. Через 70 років князь Ігор зупиняється у районі гори Кременець в Ізюмі, де тоді був умовний кордон Київської Русі. Ця подія відбита епізодом у літописі «Слово о полку Ігореві» («О, Русская земле, ти уже за спиною...»). Татаро-монголи, що зруйнували ці землі у середині XIII століття, довгий час не дозволяли орати «Дике поле». У 1596 році південніше Ізюму була заснована перша російська фортеця — Цареборисів. Зберігся меморіальний камінь масою у кілька тонн, який позначив закладення фортеці у 1596—1612 роках. Освоєння у другій половині XVII століття району, що дістав назву «Слобідська Україна», представлене назвами багатьох населених пунктів: Балаклія, Васищево, Ізюм, Куп'янськ, Чугуїв та десятками інших. Після 1654 року сюди переселялись з Західної та Північної України цілими селами, іноді навіть давали старі назви новим поселенням (Вільшана, Золочів та ін.). Склався оригінальний адміністративний устрій — поділ на полки (Харківський, Ізюмський та ін.). Поблизу від оборонних споруд росли села і міста. На заході області у 1708—1709 роках пройшли військові дії російських і шведських військ, що передували Полтавській битві. У першій половині XVIII століття були споруджені на півдні області у районі Балаклії, Лозової, Первомайського потужні земельні укріплення — Українська оборонна лінія. Залишки фортець і валів цієї лінії збереглися у Краснограді та інших місцях.

Численні храми у селах і містах стали чудовими архітектурними прикрасами області.

В області є місця, пам'ятники, музеї, пов'язані з подіями, справами та подвигами династій та окремих осіб, таких як: Данилевські, Донець-Захаржевські, Каразіни, Харитоненки, Шидловські, Л.Кеніг, П.Мартинович, І.Первомайський, І.Рєпін, Г.Сковорода, К.Треншов, Г.Хоперська, А.Щусев, О.Ярош та ін.

Багато пам'ятників, присвячених подіям громадянської війни і Великої Вітчизняної війни (кургани Слави, братські могили, меморіал у селі Соколове та ін.).

Кліматогоеографічні ресурси

Область знаходиться у зонах лісостепу та степу. Клімат — помірно-континентальний. Середня температура у січні -7°C , а в липні $+21^{\circ}\text{C}$. Рельєф у більшій частині області рівнинний, це північно-східна частина Придніпровської низовини. Серед ґрунтів переважають чорноземи. На півночі області є відроги Середньоруської височини, а на південному сході — Донецької височини. Ліси і кущі займають лише 11 % території області, і розташовані вони переважно у річищах річок на високих правих берегах. Степові райони Харківської області характеризуються рівнинним ландшафтом, іноді зустрічаються глибокі яри. Система річок Харківської області має певні особливості. Найбільшою річкою області є Сіверський Донець — найбільша річка Лівобережної України (довжина 1053 км). Сіверський Донець починається в Росії у районі міста Білгород, протікає територією Харківської, Донецької, Луганської областей і впадає в

Дон у Ростовській області. Великими притоками Сіверського Дінця є Оскіл, Уди, Межова. Друга група річок — це дрібні степові річки, що майже висихають влітку і течуть від центра області на південь. Усі вони є притоками Дніпра — Багата, Орель, Орчик, Самара та ін. Третя група дрібних річок тече серед луків та лісів на північному заході області (Коломак, Мерло та ін.). Вони також належать до басейна Дніпра, але впадають у Ворсклу. Таким чином, на території Харківської області проходить вододіл великих водних систем Європи: Дніпра і Дону. Цей вододіл іде умовно уздовж лінії Золочів — Богодухів — Валки — Нова Водолага — Первомайський — Лозова, а його особливістю є відсутність високих гір, численні мілини на річках. Саме наявність такого вододілу визначила історичні шляхи руху народів і військ через територію Харківської області, наприклад, відомий Муравський шлях з Криму в Україну. В області є багато лісових озер (поблизу Змієва, Чугуєва, Балаклії), які, як правило, зв'язані з руслами річок. Найбільше озеро — Лиман — розташоване недалеко від міста Зміїв. Навколишня краса лісів і лук, чиста вода самих озер роблять їх одним з місць відпочинку та об'єктом туризму. В області є декілька штучних водосховищ, каналів. На Осколі споруджено найбільше водосховище області — Червонооскільське. Воно було побудоване у 1954 році для постачання донецьких шахт водою і простягається від Червоного Осколу (у потужному лісовому масиві на межі Харківської і Донецької областей) на північ на багато десятків кілометрів (до Куп'янська). У деяких місцях ширина водосховища досягає 1-2 км. Руслами річок Орель та інших степових річок під землею та по поверхні проходить через область канал «Дніпро-Донбас», на якому є найбільше — Червонопавлівське — водосховище, що входить до системи зрошення полів області. На півночі області на Сіверському Дінці розташоване Печенізьке водосховище. На берегах Сіверського Дінця та інших річок розкинулись чудові ліси та заливні луки. У лісах ростуть дуби, сосни, осики, верби та інші дерева; живуть багато зайців, птахів, інших різних тварин та комах; зустрічаються численні види грибів, трав, квітів. У річках водиться чимало видів риб: щука, карась, товстолобик та ін. В області є також зариблені озера та ділянки риборозведення. А уздовж берегів річок простяглися численні пляжі, чарівні місця, наприклад, урочище Коробові Хутори, Фігуровка, місця поблизу населених пунктів Балаклія, Гороховатка, Зміїв, Ізюм, Червоний Оскіл, Червоний Донець. Місцевість у міжріччях хвиляста, з пологими підйомами та спусками, багато дивовижних пейзажів: безмежні поля, пагорби та височини з гаями. У зелені дерев та кущів ховаються вулиці міст і сіл. Є лісонасадження уздовж доріг і навколо полів. Багаті чорноземи області утворились, зокрема, у XIII-XVIII століттях завдяки наявності неораної території так званого «Дикого поля». За кожні 100 років у середньому нарощувалось 25 см благодатного ґрунту.

Серед природних об'єктів, що охороняються, можна відзначити дендропарк у Краснокутську, садово-паркові комплекси у Сквородинівці, Старому Мерчику, Шаровці та ін.

Бальнеологічні ресурси представлені мінеральною водою курорту «Березовські мінеральні води» під Харковом.

1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА ЧУГУЇВСЬКОГО РАЙОНУ

Чугуївський район розташований у центральній частині Харківської області, в долині річки Сіверський Донець. Ця місцевість є зоною поступового переходу від лісостепу до степу.

Мал. 2. Чугуїв на мапі району і області

Рельєф - рівнинний, пересічений ярами та балками.

Район межує: на півночі - з Вовчанським, на північному сході та сході - з Печенізьким, на південному сході - з Шевченківським, на півдні - з Балаклійським, на заході - із Зміївським та на північному заході - з Харківським районами Харківської області.

Загальна площа району складає 1148, 61 кв. км (3,6% від площі Харківської області).

Територією району протікає 15 річок: Сіверський Донець, Уди, Великий Бурлук, Велика Бабка, Волоска Балаклійка, Середня Балаклійка, Крайня Балаклійка, Студенок, Чуговка, Тетлега, Гнилушка, Роганка, Олега, Бакланка і Таганка.

Відстань від міста Чугуєва до міста Харкова:

- залізницею - 69 км;
- автошляхом - 41 км.

Населення Чугуївського району - 49,1 тис. чоловік (1,7% населення Харківської області). У тому числі:

- міського - 28,0 тис. чоловік;
- сільського - 21,1 тис. чоловік.

Щільність населення по району – 44 особи на 1 кв. км.

Рівень народжуваності - 7,8 чол. на 1 тис.

Рівень смертності - 20,9 чол. на 1 тис.

Зараз в районі 40 населених пунктів, які об'єднані в 6 селищних та 13 сільських рад.

Чугуївщина – це овіяна легендами земля, яка протягом багатьох століть була ареною визначних історичних подій. Саме тут слов'янські племена боронили свою землю від кочівників, саме тут водив свої полки князь Ігор, саме тут колись гуляла слава козацька.

Землі Чугуївського району були густо заселеними ще багато тисячоліть тому. Про це свідчать археологічні знахідки як в самому місті Чугуєві, так і в околицях: 3 поселення бронзового століття, скіфські, сарматські, аланські, слов'янські пам'ятники. Є припущення, що на пагорбах, де тепер стоїть Чугуїв, у XI-XII століттях було половецьке місто Шарукань, про яке згадувалося в "Слове о полку Игореве" і яке носило ім'я хана Шарукана, верховного половецького вождя. На початку XII століття Володимир Мономах підкорив собі Шарукань, та місто проіснувало до початку XIII століття як слов'яно-аланське поселення, й потім було знищено атаро-монгольським нашествям. Життя на цій землі припинилося до часу відомого як заснування Чугуївського городища.

Чугуїв – одне із найстаріших міст Слобожанщини, засноване у 1638 році загоном козаків на чолі з Яковом Остряницею, які прийшли на ці землі після кровопролитної битви з поляками під Лубнами.

Чугуївський район створений в 1923 році, в 1925 в зв'язку з проведенням реформи він організаційно увійшов в Харківський округ, а в 1932 – в Харківську область.

Сама назва міста Чугуїв татарського походження: за однією версією - походить від слова "чуга" - назви чоловічого татарського одягу. За другою, яка належить історику Д.І. Багалею, другу І.Ю. Рєпіна, від слова "чугуне" - межа, прикордонна земля. Окремі землі були роздані стрільцям і козакам, які заснували Малинівку, Кочеток, Покровку, Кам'яну Яругу. Чугуївці займались землеробством, бортництвом, розводили сади.

На території населених пунктів Чугуївського району знаходиться 33 пам'ятники історії. З них 25 - це братські могили радянських воїнів.

На території Чугуївського району знаходяться чотири зареєстровані пам'ятники архітектури.

Сільське господарство

Площа сільськогосподарських угідь (по всіх товаровиробниках, включаючи підсобні господарства) становить 81,9 тис. га. З них:

- ріллі - 66,9 тис.га;
- зрошуваних земель - 9,1 тис.га;
- пасовищ - 7,2 тис.га.

Завершується реформування аграрного сектора економіки. Власниками земельних паїв стали майже 9 тис. громадян. 98% селян передали свої земельні ділянки в оренду новоствореним сільгосп підприємствам і фермерським господарствам, близько 200 родин відокремилися в індивідуальні господарства. Видано 95% державних актів на право приватної власності на землю.

Селянам району передано у власність майже 50 тис. га землі. Кількість сільськогосподарських підприємств, незалежно від форм власності, - 23, фермерських господарств - 30.

Структура сільськогосподарського виробництва в районі: рослинництво - 68,6%, тваринництво - 31,4%. В структурі посівних площ щорічно, як правило, переважають зернові й кормові культури. Вирощуються також цукрові буряки, соняшник, картопля та овочі.

Промисловість

На сьогодні в районі діють 11 промислових підприємств різних галузей, загальна доля яких в обсязі виробництва району складає:

- переробна – 56% (державне підприємство "Новопокровський КХП" – 35,7%, ТОВ "Граківський КХП" – 17,8%, ВСАТ АК "Слобожанський" – 2,3%)

Новопокровський КХП

- харчова – 6% (ВАТ "Чугуївський молокозавод" - 2,5%, ПП "Чугуївський завод мінеральних вод" – 1,6%, ТОВ "Слобожанський продкомбінат" – 0,9%, ПП "Алекс" – 0,6%)

- електроенергетика – 18,2% (державне підприємство ТЕЦ-2 "Есхар")

- оброблення металу – 17% (ЗАТ "KGS & Co")

- фармацевтична - 1,2% (ТОВ "Зооветеринарний центр")

- будівельна – 1,6% (ЗАТ "Новопокровський ЗЗБК")

Гуманітарні питання

В Чугуївському районі 31 медичний заклад: 1 центральна районна, 2 міські, 1 сільська лікарні, 14 амбулаторій сімейного типу, 10 ФАПів, 3 здравпункти.

Кількість лікарів усіх спеціальностей становить 25 та середнього медичного персоналу 70 на 10 000 населення.

Ліжковий фонд складає 490 ліжок, що достатньо для забезпечення лікування хворих з гострими захворюванням, які потребують невідкладної допомоги і планового оперативного втручання. В районі відкрито 110 ліжок денного стаціонару.

При ФАПах та амбулаторіях діють аптеки та аптечні пункти.

В районі працюють 23 загальноосвітні школи, із них I-III ст. – 19, I-II ст. – 3, один навчально-виховний комплекс, одна гімназія, одна вечерна школа, 3 позашкільні та 6 дошкільних закладів. При 3 загальноосвітніх школах працюють дошкільні групи. 100% загальноосвітніх шкіл мають комп'ютерні класи. Регулярно користуватися мережею Інтернет мають можливість учні 19 шкіл.

Мережу закладів культури району складають: районний будинок культури, 19 сільських будинків культури, 28 бібліотек, 2 громадських музеї, 1 приватна картинна галерея, 59 пам'яток культурної спадщини.

З 322 колективів художньої самодіяльності, що працюють на ниві аматорського мистецтва, 4 колективи мають почесне звання "Народний".

В районі також працюють п'ять спортклубів за місцем проживання, в тому числі: Чугуївська спілка радіоаматорів "Радіохвиля", Чугуївський районний осередок Федерації з військово-спортивного багатоборств "Рись" тощо.

У Чугуївському районі зареєстровані 2 засоби масової інформації – громадсько-інформаційна газета Чугуївщини "Красная звезда" і телерадіокомпанія Чугуївщини "Слобожанка". Наклад газети становить у середньому 4,5 тис. примірників, видається вона двічі на тиждень. Телеаудиторію "Слобожанки" складають близько 100 тис. глядачів, радіо – 8,5 тис. слухачів. Обидва засоби масової інформації мають комунальну форму власності.

Крім районних ЗМІ, видається щоденна міська інформаційна газета "Новости Чугуєва" (наклад близько 2 тис. примірників). Інформаційний простір Чугуївщини доповнюють також 3,9 тис. радіоточок проводового мовлення.

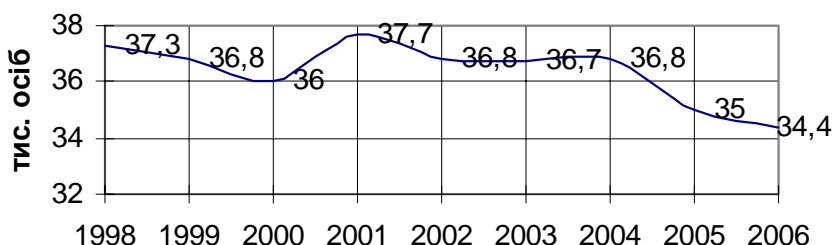
В районі зареєстровано 29 громадських організацій, 49 структурних утворень політичних партій та 3 благодійних фонди.

2. НАСЕЛЕННЯ

2.1. ЗАГАЛЬНА ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА

Таблиця 2. Динаміка чисельності населення міста

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	<i>тисяч мешканців</i>								
Чугуїв	37,3	36,8	36	37,7	36,8	36,7	36,8	35	34,4

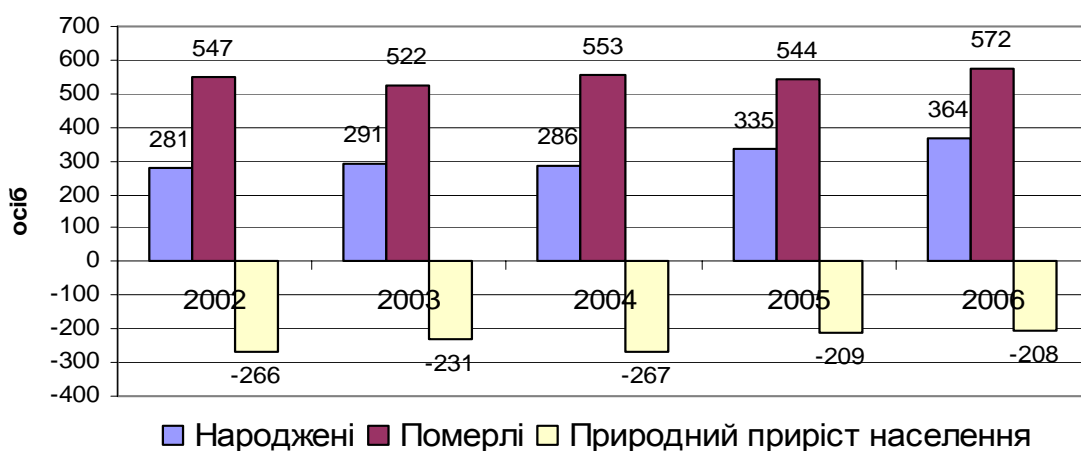
Мал. 3. Динаміка чисельності населення міста

Статеву структуру населення м. Чугуєва характеризується незначною кількісною перевагою жінок, але протягом останнього порівняльного періоду ця тенденція змінюється.

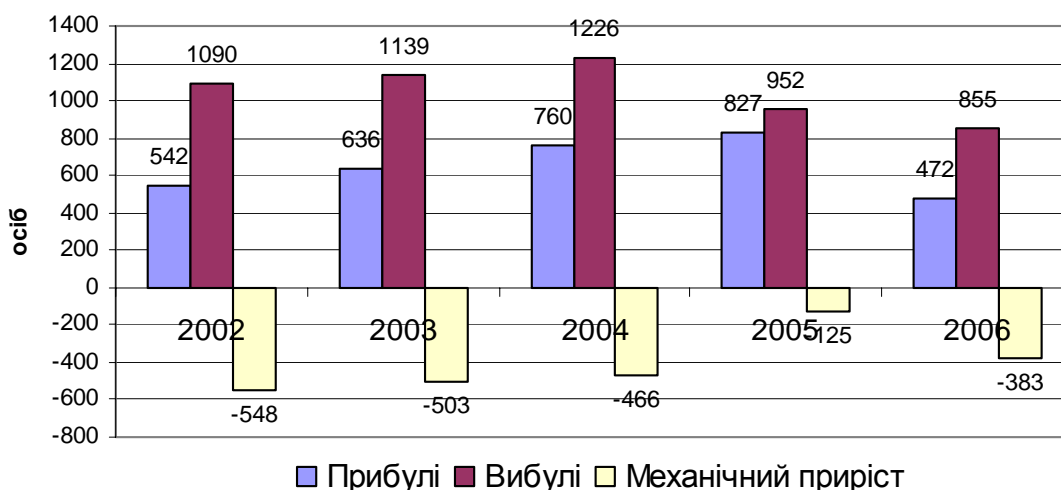
Таблиця 3. Природний та міграційний рух населення

	2002	2003	2004	2005	2006
Народжені	281	291	286	335	364
Померлі	547	522	553	544	572
Природний приріст населення	-266	-231	-267	-209	-208
Прибулі	542	636	760	827	472
Вибулі	1090	1139	1226	952	855
Механічний приріст	-548	-503	-466	-125	-383
Загальне збільшення (зменшення)	-814	-734	-733	-334	-591
Ланцюговий індекс – чисельність населення	97,84%	98,04%	98,05%	99,05%	98,31%

Ланцюговий індекс = (Населення у році N)/(Населення у році N-1)*100%

Мал. 4. Природний рух населення

Мал. 5. Міграційний рух населення

3. ЖИТЛО

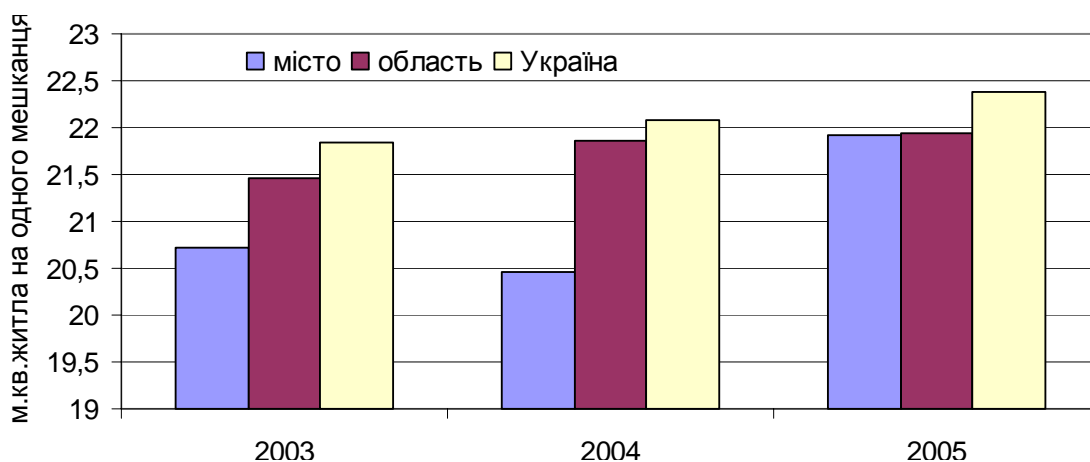
3.1. ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ЖИТЛОМ

Стратегія містобудівної діяльності у м. Чугуєві спрямована на створення і підтримання повноцінного життєвого середовища та збереження його історично-архітектурної і культурної спадщини.

Забудова міста здійснюється на основі містобудівної документації з дотриманням державних стандартів, норм і правил, регіональних і місцевих правил забудови.

Таблиця 4. Забезпеченість житлом

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Загальна площа житла в місті, 1000 м ²	761	765,8	760,2	752,6	767,4	754,7
На одного мешканця, м ²	20,19	20,81	20,71	20,45	21,93	21,94
На одного мешканця в області, м ²	-	-	21,47	21,86	21,94	-
На одного мешканця в Україні, м ²	0,00	21,49	21,83	22,08	22,38	-

Мал. 6. Забезпеченість житлом в розрахунку на 1 мешканця

3.2. РОЗВИТОК НОВОГО БУДІВНИЦТВА У МІСТІ

Зростають в місті темпи індивідуального житлового будівництва за рахунок коштів населення. У 2006 році введено в експлуатацію 36 житлових будинків загальною площею 4,009 тис. кв.м., що перевищує показники попереднього року на 48%. В тому числі 10 житлових будинків побудовано на земельних ділянках новозбудованих масивів індивідуального житлового будівництва, що на 50% перевищує показники 2005 року.

За рахунок коштів залучених інвесторів відновлено будівництво багатоповерхових житлових будинків по вул. Харківській,132 та вул. Гагаріна,28 проектною загальною площею 8132 кв.м. Розпочато будівництво культурно-оздоровчого комплексу з торгово-офісними приміщеннями, готельними номерами і житловими квартирами по вул. Харківській,127 і 131 та комплексу автосервісу по вул. Ростовській.

Продовжується діяльність архітектурно-містобудівної ради, створеної при виконавчому комітеті з метою професійного колегіального розгляду і обговорення проектних рішень об'єктів архітектури і містобудування. За результатами розгляду представлених замовниками проектних пропозицій протягом року надані архітектурно-планувальні завдання на проектування 22 об'єктів містобудування, що на 10% більше, ніж у 2005 році.

В 2006 році розроблено пропозиції по коригуванню генерального плану 154 м-ну м. Чугуєва та визначено 5 земельних ділянок для розміщення багатоповерхових житлових будинків на підставі чого залученими інвесторами здійснюється розроблення містобудівного обґрунтування.

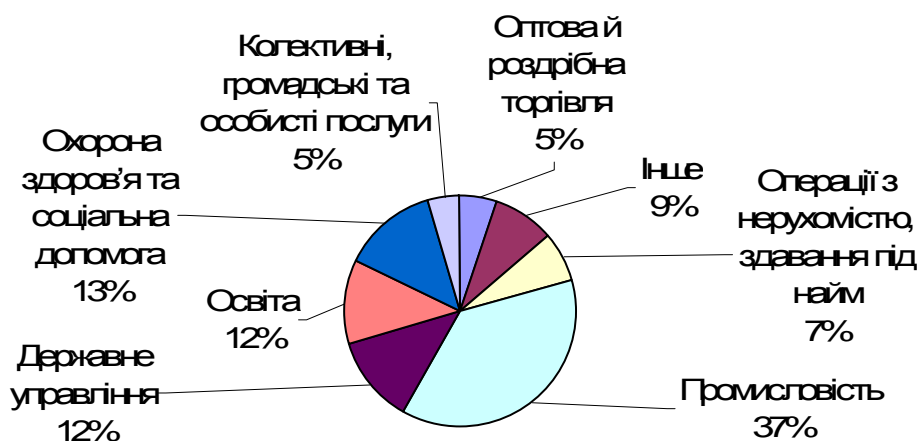
4. ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

4.1. ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

Аналіз стану ринку праці за останні п'ять років свідчить про покращення ситуації на ринку праці і має стійку тенденцію до подальшої стабілізації. Чисельність зайнятого населення міста за останні роки постійно збільшувалась за рахунок стабільного нарощування обсягів виробництва промисловими підприємствами міста, а також за рахунок розвитку малого та середнього бізнесу.

Таблиця 5. Зайнятість за видами діяльності

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	158	132	123	127	126	124
Промисловість	3449	3187	2990	3199	3077	2960
Будівництво	64	85	136	121	106	119
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту	387	436	340	286	338	415
Готелі та ресторани	124	117	116	100	77	51
Транспорт і зв'язок	247	255	212	163	167	245
Фінансова діяльність	70	79	71	172	177	140
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	315	336	369	606	597	552
Державне управління	934	1081	1205	1291	1217	971
Освіта	970	956	918	976	956	953
Охорона здоров'я та соціальна допомога	878	851	866	934	939	1057
Колективні, громадські та особисті послуги	1153	1197	1073	406	372	360

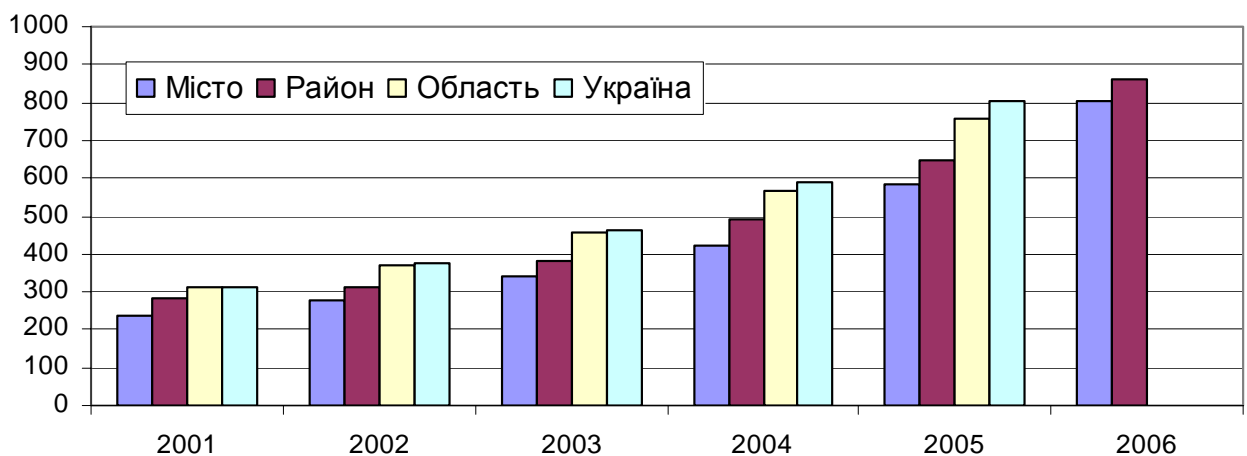
Мал. 7. Зайнятість за видами діяльності у 2006 році

4.2. ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

Середня заробітна плата по місту постійно зростає і у 2006 році в порівнянні з 2001 роком виросла майже у 3,4 рази (по області та по Україні середня заробітна плата виросла у 3,4 рази). Абсолютний показник розміру середньомісячної заробітної плати у 2006 році по місту Чугуїв склав 804 грн.

Таблиця 6. Середня заробітна плата

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003	2005/ 2004	2006/ 2005
	<i>Номінальні величини, грн.</i>						<i>% зростання</i>				
Місто	237	280	343	422	584	804	18,14	22,50	23,03	38,39	37,67
Район	284	311	382	491	648	859	9,51	22,83	28,53	31,98	32,56
Область	310	370,4	454,58	568,56	759	в\д	19,48	22,73	25,07	33,50	в\д
Україна	311	376,38	462,27	589,62	806	в\д	21,02	22,82	27,55	36,70	в\д

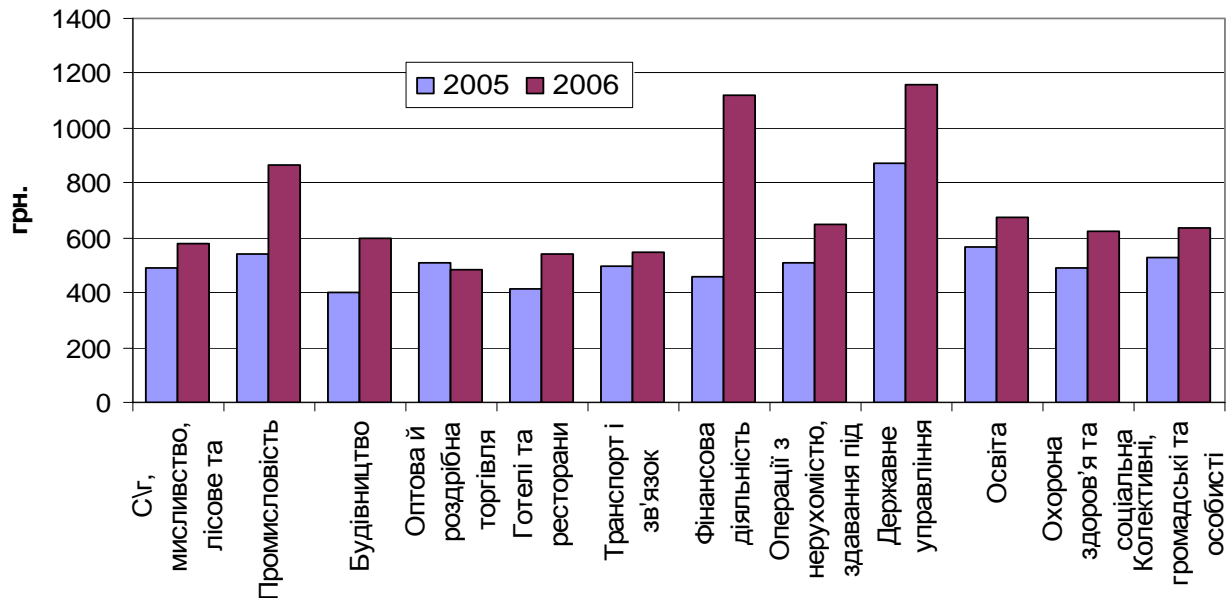

Мал. 8. Середня заробітна плата

Значних змін зазнав рівень оплати праці у різних галузях господарської системи міста.

Таблиця 7. Заробітна плата за видами діяльності

<i>Галузі та види діяльності</i>	2002	2003	2004	2005	2006
	<i>Номінальні величини, грн.</i>				
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство			409	487	580
Промисловість	273	364	437	542	866
Будівництво	210	217	324	398	600
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту	170	230	292	511	481
Готелі та ресторани	200	234	250	415	538
Транспорт і зв'язок				495	549
Фінансова діяльність	281	333	305	456	1117
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	318	320	330	507	648
Державне управління	466	537	500	869	1159
Освіта	235	303	366	565	677
Охорона здоров'я та соціальна допомога	229	284	358	493	623
Колективні, громадські та особисті послуги	323	370	418	526	634

Мал. 9. Заробітна плата за видами діяльності

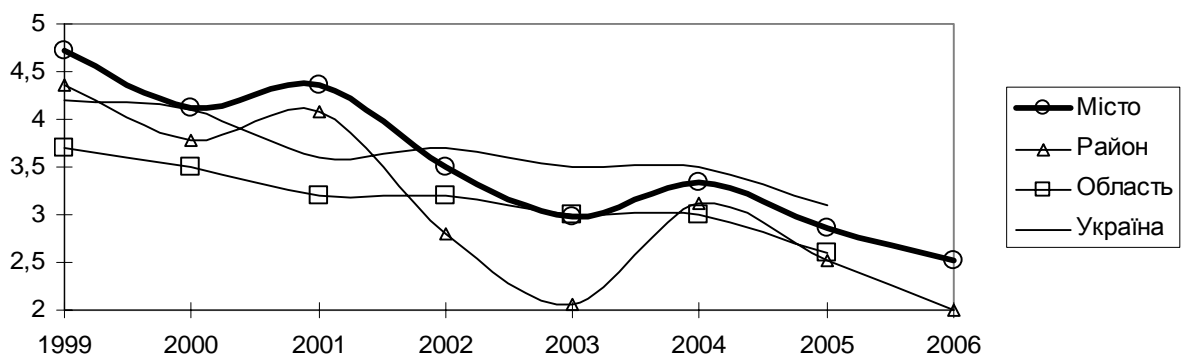
У 2006 році найвищою була заробітна плата у працівників державного управління, фінансової діяльності, промисловості. Найнижчою у працівників сфери торгівлі, готелів та ресторанів, транспорту та зв'язку, сільського господарства. Це пояснюється зростанням добробуту мешканців громади, розвитком підприємницької діяльності, і як наслідок збільшенням попиту на послуги, товари, квартири, будинки.

4.3. БЕЗРОБІТТЯ

Рівень фіксованого безробіття в місті досить низький, однак перевищує середні показники по району та області.

Таблиця 8. Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто	4,72	4,12	4,37	3,5	2,97	3,35	2,86	2,52
Район	4,36	3,78	4,07	2,8	2,07	3,12	2,52	2,01
Область	3,7	3,5	3,2	3,2	3,0	3,0	2,6	в/д
Україна	4,2	4,1	3,6	3,7	3,5	3,5	3,1	в/д

Мал. 10. Рівень зареєстрованого безробіття (на 31 грудня)

Тенденція стабілізації на ринку праці підтверджується такими факторами:

- рівень фіксованого безробіття стабілізувався;
- збільшилась чисельності зайнятого населення, в т.ч. на промислових підприємствах;

- посилилась підтримка та соціальний захист осіб, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці шляхом бронювання робочих місць для соціально незахищених громадян.

Таблиця 9. Кількість безробітних на одну вакансію (на 31 грудня)

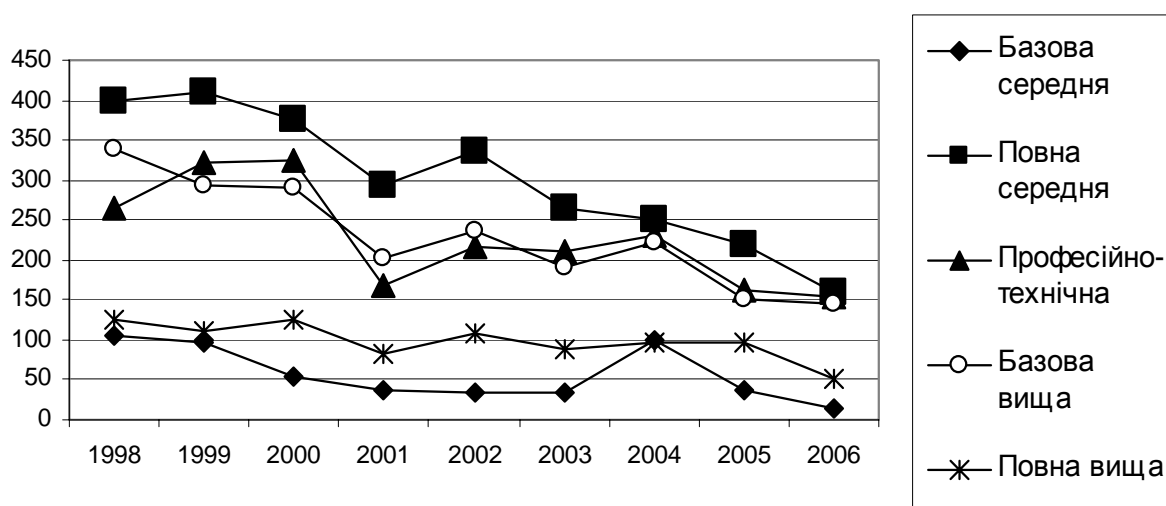
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Місто	13	8	7	6	6	5	6
Район	7	6	7	6	6	5	6
Область	10	6	6	5	5	4	0
Україна	17	11	9	7	6	5	0

Таблиця 10. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня)

Рівень освіти	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Кількість осіб								
Базова загальна середня	104	98	54	36	34	34	101	38	15
Повна загальна середня	399	410	376	293	337	265	252	220	160
Професійно-технічна	266	321	324	167	216	211	231	161	155
Базова вища	339	293	291	203	235	191	221	152	144
Повна вища	126	112	124	84	108	88	98	98	52

Таблиця 11. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Базова загальна середня	7,94%	4,62%	4,60%	3,66%	4,31%	11,18%	5,68%	2,85%
Повна загальна середня	33,23%	32,16%	37,42%	36,24%	33,59%	27,91%	32,88%	30,42%
Професійно-технічна	26,01%	27,72%	21,33%	23,23%	26,74%	25,58%	24,07%	29,47%
Базова вища	23,74%	24,89%	25,93%	25,27%	24,21%	24,47%	22,72%	27,38%
Повна вища	9,08%	10,61%	10,73%	11,61%	11,15%	10,85%	14,65%	9,89%

Мал. 11. Зареєстровані безробітні за рівнем освіти (на 31 грудня)

Таблиця 12. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня)

<i>Тривалість безробіття</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
	<i>Кількість осіб</i>								
До 1 місяця	112	96	112	76	98	136	126	92	127
1-3 місяці	176	167	242	176	204	184	252	142	116
4-6 місяців	216	190	264	164	198	145	210	155	103
7-9 місяців	129	136	176	99	190	142	146	94	81
10-12 місяців	156	147	96	112	200	137	117	100	62
13-18 місяців	297	218	171	144	34	30	36	63	21
19-24 місяці	76	115	48	8	4	12	12	15	12
25-36 місяців	64	125	44	3	1	2	3	6	4
Понад 36 міс.	8	40	16	0	1	1	1	2	0

Таблиця 13. Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня)

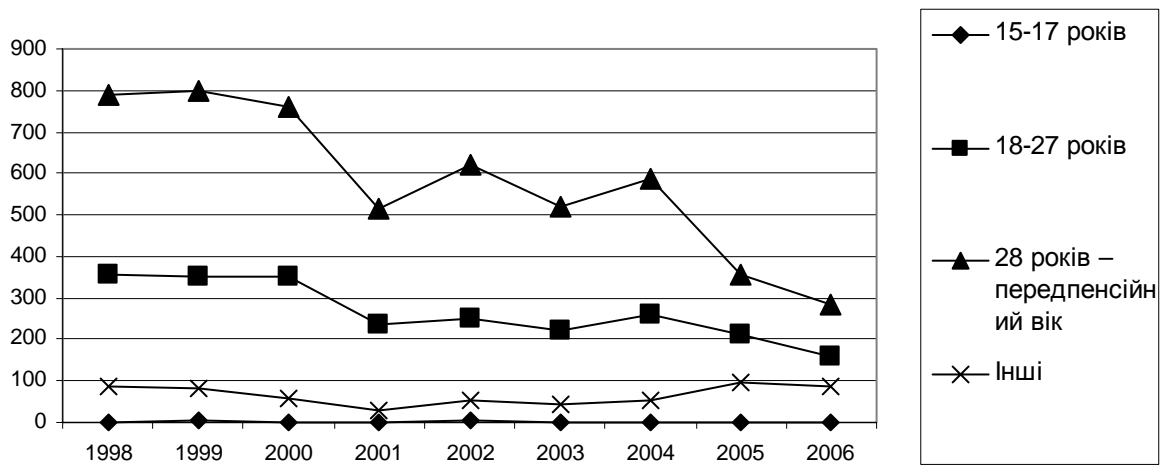
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
До 1 місяця	112	96	112	76	98	136	126	92	127
1-3 місяці	176	167	242	176	204	184	252	142	116
4-6 місяців	216	190	264	164	198	145	210	155	103
7-9 місяців	129	136	176	99	190	142	146	94	81
10-12 місяців	156	147	96	112	200	137	117	100	62
13-18 місяців	297	218	171	144	34	30	36	63	21
19-24 місяці	76	115	48	8	4	12	12	15	12
25-36 місяців	64	125	44	3	1	2	3	6	4
Понад 36 міс.	8	40	16	0	1	1	1	2	0

Таблиця 14. Вікова структура зареєстрованих безробітних (абсолютні значення)

Вік безробітних	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Кількість осіб								
15-17 років	2	3	2	2	3	2	2	2	0
18-27 років	357	351	351	235	251	221	262	214	158
28 років – передпенсійний вік	790	798	760	516	623	521	587	355	283
Інші	85	82	56	29	53	45	51	98	85

Таблиця 15. Вікова структура зареєстрованих безробітних (відносні значення, %)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
15-17 років	0,16	0,24	0,17	0,26	0,32	0,25	0,22	0,30	0,00
18-27 років	28,93	28,44	30,03	30,05	26,99	28,01	29,05	31,99	30,04
28 років – передпенсійний вік	64,02	64,67	65,01	65,98	66,99	66,03	65,08	53,06	53,80
Інші	6,89	6,65	4,79	3,71	5,70	5,70	5,65	14,65	16,16

Мал. 12. Вікова структура зареєстрованих безробітних

5. ЕКОНОМІКА

5.1. СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 16. Кількість юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності в місті

Адміністративні одиниці	2002	2003	2004	2005	2006
Загальна кількість	512	520	543	554	548
з них СПД – юридичні особи*	239	248	262	276	269
з них малі підприємства	114	124	128	128	117

*Примітка. Усі суб'єкти ЄДРПОУ мінус державні та комунальні організації (установи, заклади), асоціації, корпорації, консорціуми, концерни та інші об'єднання юридичних осіб, філії (інші відокремлені підрозділи), представництва, товарні біржі, кредитні спілки, споживчі товариства, політичні партії, громадські організації, релігійні організації, профспілки та об'єднання профспілок, благодійні організації, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків

Таблиця 17. Кількість фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності в місті

Адміністративні одиниці	2002	2003	2004	2005	2006
Місто Чугуїв	114	124	128	128	117

Таблиця 18. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності в місті

Показники	2002	2003	2004	2005	2006
Зареєстровані суб'єкти разом	1482	1681	1951	2221	2582
Частка фізичних осіб, %	86,17%	86,67%	87,75%	88,83%	89,85%
Кількість зареєстрованих суб'єктів – ланцюговий індекс	115,51%	113,43%	116,06%	113,84%	116,25%

Ланцюговий індекс = (Кількість зареєстрованих суб'єктів у році N)/(Кількість зареєстрованих суб'єктів у році N-1)*100%

Промисловість міста

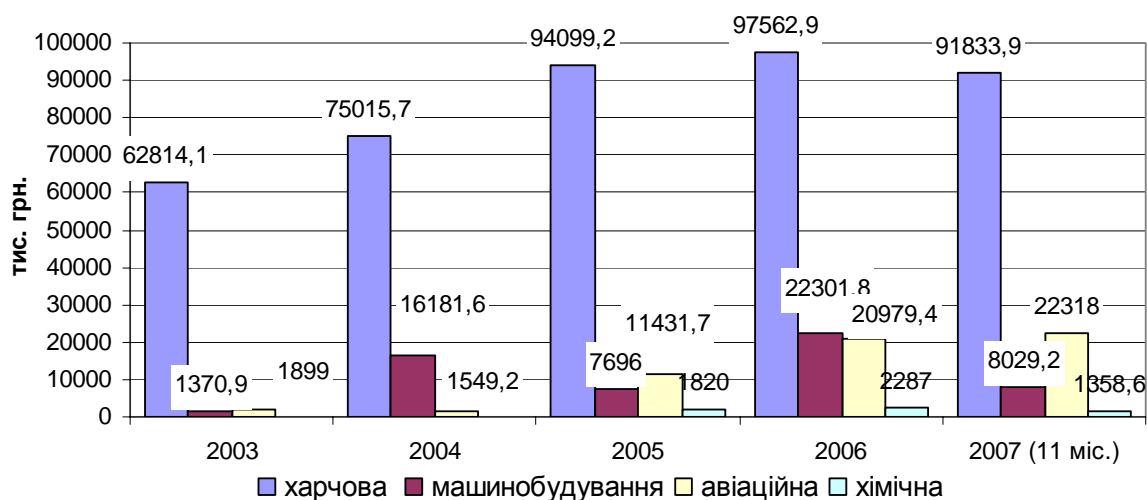
Промисловість міста представлена чотирма галузями – машинобудування, харчова, авіаційна, та хімічна промисловість.

Впродовж останніх років зберігається тенденції загального збільшення обсягів промислового виробництва міста, щорічно в середньому на 32%.

За останні п'ять років змінилася галузева структура виробництва. Визначальною галуззю промисловості міста за обсягами промислового виробництва є харчова промисловість.

Основним бюджетоутворюючим підприємством є ТОВ “Компанія СЕСА” (виробництво безалкогольних напоїв). Факторами, що впливають на дану ситуацію є розширення асортименту продукції, що випускається Компанією СЕСА та розширення ринків збуту, поступовий вихід з кризової ситуації Чугуївської паливної апаратури, реструктуризація підприємства та вихід на нульовий прибуток, а також поява нових підприємств у місті.

Майже 80% промислового виробництва міста складає частка ТОВ “Компанія СЕСА”. Основний вид продукції - безалкогольні напої торговельних марок "Флорія", "Мастер-Фрут", "Сузір'я". У 1 кварталі 2006 року компанія посіла 2 місце в Україні по обсягам випуску безалкогольних напоїв, випередивши “Кока Колу Беверіджиз”.

Мал. 13. Динаміка обсягів промислового виробництва міста по галузях

Також на території міста розташовано 2 заводи з виробництва соусів та дезодорованої соняшникової олії: ТОВ “Чугуїв-продукт”, ТОВ “Вершина смаку”. Активно працює цех №1 Куліничівського хлібокомбінату. Нещодавно поновив свою роботу Чугуївський м'ясокомбінат.

Потенціал у машинобудівній галузі визначають ТОВ “Чугуївський завод паливних насосів”, та ТОВ “Чугуївський завод прецизійних виробів” (вузли та агрегати для сільгосптехніки та автомобілів КАМАЗ).

Темпи росту обсягів промислового виробництва щорічно зростають і перевищують середньообласні.

Внесок міста в обсяг реалізованої продукції області становить 0,8%. За цим показником місто посідає 3 місце серед 6 міст обласного підпорядкування і поступається лише містам Куп'янську та Лозовій. На 1 особу населення в місті реалізовано промислової продукції на суму 4867 грн. (друге місце серед міст обласного підпорядкування).

Найвищих темпів приросту промислового виробництва у 2006 році досягло підприємство ВАТ "Чугуївська паливна апаратура". В порівнянні з 2005 роком темпи випуску його продукції зросли майже в 4 рази.

Таких результатів досягнуто завдяки проведенню цілого комплексу заходів, в тому числі для підвищення оперативності в управлінні виробництвом, всі підприємства бувшої корпорації ВАТ "ЧПА" об'єднано в одне – ВАТ "ЧЗПА".

На заводі розроблено новий паливний насос для 8-ми циліндрових дизелів КАМАЗ, який забезпечує необхідну потужність та техніко-економічні показники що відповідають вимогам стандарту ЄВРО-2. По окремим показникам насос ЧЗПА перевищує якісні показники аналогічних виробів конкурентів - Ярославського заводу паливної апаратури (Росія) і фірми BOSCH (Німеччина).

Поставка продукції заводу відбувається, крім регіонів України - у Росію, Білорусію, Казахстан, Молдову, Польщу, Болгарію.

Наростило випуск продукції у 2006 році і Державне підприємство Міністерства оборони України - Авіаційно-ремонтний завод. Темпи виробництва на цьому підприємстві зросли майже втричі.

ЧАРЗ підтримує марку найбільш надійного в світі підприємства по капітальному ремонту літаків Л-39, МІГ-23 всіх модифікацій. На заводі розроблена і впроваджена система менеджменту якості, яка відповідає вимогам Міжнародних стандартів та Державному стандарту України.

Таблиця 19. Підприємства міста за чисельністю працівників

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Кількість працівників								
1-20 працівників	61	74	87	138	131	156	163	189	175
21-100 працівників	40	55	48	56	53	56	66	61	67
101-500 працівників	10	14	13	12	15	9	10	14	14
501-1000 працівників	1	1	1	1	1	5	4	2	2
1001-5000 працівників	1	1	1	1	1	0	0	0	0

Мале підприємництво

Економічні показники, що характеризують стан розвитку малого підприємництва у місті свідчать про наявність, як позитивних, так і негативних тенденцій, що відбуваються в даному секторі економіки.

Так, за останні роки, 9 малих підприємств міста поступово перейшли до середнього бізнесу, тобто річні обсяги реалізованих ними товарів (робіт, послуг) перевищили 500 тис.євро.

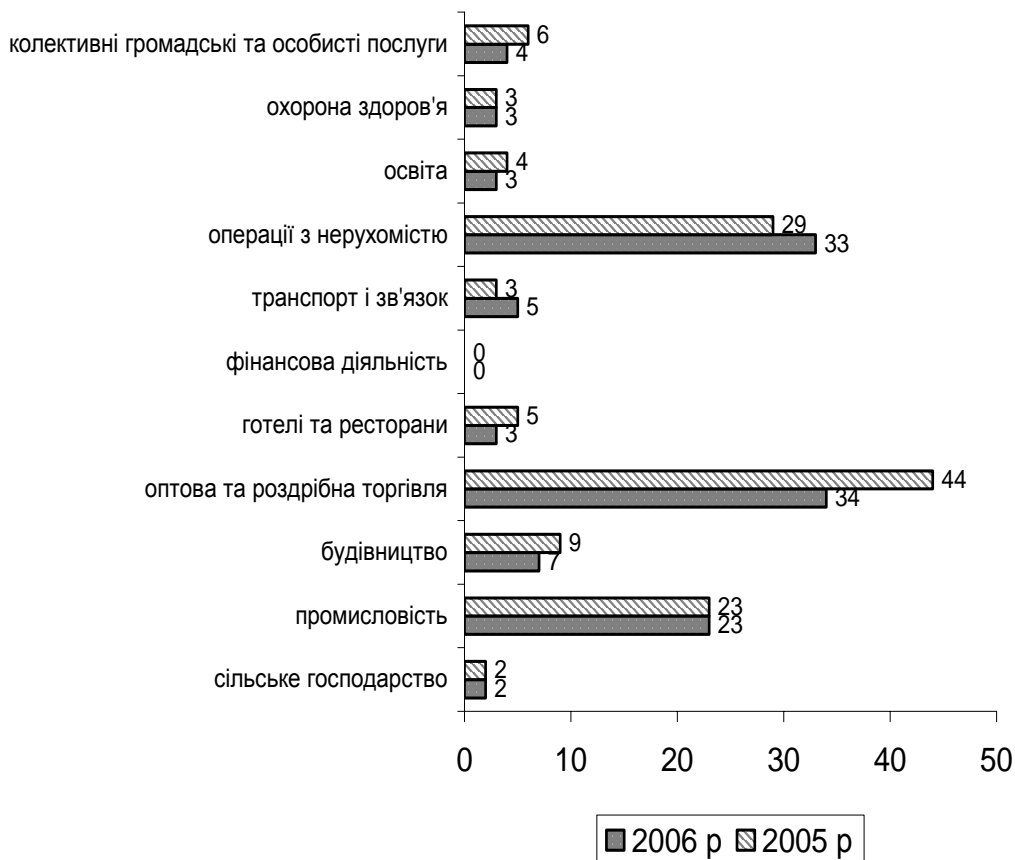
У 2006 році за даними статистичних органів із загальної кількості діючих на території міста суб'єктів підприємництва - юридичних осіб 87,6%, згідно Господарського кодексу, належать до малих підприємств, тобто із 135 підприємств – 117 малих.

У структурі “малих” підприємств зменшується частка підприємств що займаються оптовою і роздрібною торгівлею (з 34% до 29%) і збільшується частка підприємств що здійснюють свою діяльність у сфері “операції з нерухомим майном та оренда” (з 22% до 28%). Промисловою діяльністю зайнято 20% підприємств, 6% - будівництвом, діяльність у сфері транспорту здійснює 4% підприємств, по 3% зайнято ресторанными послугами, послугами в сфері освіти та охорони здоров'я”.

Серед малих промислових підприємств перевагу мають такі види економічної діяльності як машинобудування, харчова промисловість, виробництво деревини, целюлозно-паперова галузь та металургія.

Особливу роль відіграє мале підприємництво у вирішенні проблеми зайнятості населення. Загальна кількість зайнятих у сфері малого підприємництва у 2006 році становить 4024 чоловіка, що на 2,2% більше ніж у 2005 році. Всього в сфері малого підприємництва зайнято 27,9% від кількості зайнятих в економіці міста.

Мале підприємництво дає реальну можливість вирішити таке соціально важливе питання як створення нових робочих місць. Соціальна функція малого підприємництва полягає в його здатності поглинати незайняту робочу силу, знизати соціальну напругу, безробіття. У 2005 році тільки суб'єктами підприємницької діяльності – фізичними особами було створено 1237 робочих місць, у 2006 році – 978 робочих місць.

Мал. 14. Кількість малих підприємств за основними видами економічної діяльності

Рівень зайнятості, що характеризує ступінь використання працездатного населення у малому підприємстві міста – нестабільний, що свідчить про нестабільність економічної ситуації в країні.

Згідно з вимогами Закону України “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”, з метою спрощення процедур започаткування підприємницької діяльності при міськвиконкомі створено “Єдиний офіс” з оформлення дозвільних документів, завдяки роботі якого забезпечено максимальну прозорість у процедурі видачі дозвільних документів. Рішенням міської ради затверджено Положення про адміністратора та порядок його взаємодії з місцевими дозвільними органами та суб'єктами господарювання. Розроблено технологічні карти процесів оформлення дозвільних документів.

Звернувшись до Єдиного офісу підприємці та мешканці міста мають змогу визначитись з переліком документів, необхідних для започаткування або ведення бізнесу у місті, їх вартістю та термінами виконання усіх видів дозвільно-узгоджувальних процедур. Згідно з рішенням виконавчого комітету Перелік дозвільно погоджувальних процедур Єдиного офісу розширено з 3 до 17.

У міськвиконкомі запроваджено модернізоване програмне забезпечення автоматизованої інформаційної системи Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб-підприємців, яка дозволяє проводити державну реєстрацію та післяреєстраційні процедури за принципом “Єдиного вікна” у можливо короткий термін.

Для розвитку та підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва міськвиконком постійно удосконалюється процес ресурсної підтримки підприємницької діяльності шляхом спрощення доступу до ресурсної бази міста, та

створення рівних умов для одержання права на власність або користування земельними ділянками, нежилими приміщеннями та замовленнями на виконання робіт, послуг та постачання товарів за державні кошти. З цією метою в засобах масової інформації публікуються переліки майна, що пропонується до продажу або передачі в оренду, розміщуються оголошення про проведення земельних аукціонів.

Продовжується інвентаризація земельних ділянок, що знаходяться в користуванні фізичних осіб, з подальшим оформленням правовстановлюючих документів. Удосконалюється система розрахунку орендної плати за землю. Розроблено нові регуляторні акти щодо Методики розрахунку орендної плати та аукціонного продажу земельних ділянок.

Для удосконалення процесу ресурсної підтримки підприємницької діяльності в місті розпочато створення сучасного топографо-геодезичного забезпечення управління земельними ресурсами та впровадження геоінформаційної системи "ГІС" для ведення земельного кадастру.

Враховуючи, що велика частка суб'єктів підприємницької діяльності займається торгівлею, міськвиконкомом постійно **ведеться робота по розвитку матеріально-технічної бази ринків та перетворенню їх у сучасні торгівельно-сервісні комплекси.** В місті реалізується Програма розвитку ринків та торгівельних майданчиків, в рамках якої за період 2005-2006 років в місті розпочали роботу міні-ринку "Авіатор", торгова площадка МП "Мрія" по вул. Комарова 12Б. На території ринків проводиться заміна металевих кіосків на сучасні малі архітектурні форми, за 2005-2006 роки встановлено 14 павільйонів.

З метою залучення суб'єктів господарювання для здійснення діяльності в віддалених мікрорайонах рішенням міської ради в 2006 році надавались пільги по сплаті ринкового збору, встановлено диференційні ставки фіксованого податку.

З метою створення сприятливих умов розвитку підприємницької діяльності, формування сучасних ринкових відносин в місті закладено основу ринкової інфраструктури. Сьогодні в місті діють Бізнес - Інтернет Центр "Слобожанка", ТОВ "Бізнес - клас "Діалог", "Спілка підприємців міста", 12 філій банківських установ, страхова компанія "Оранта", та інші об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва.

Через засоби масової інформації підприємці мають вільний доступ до інформації щодо майна, яке пропонується до продажу, або до передачі в оренду.

В м.Чугуєві діє 2 громадські організації, які захищають інтереси підприємців. Це "Спілка підприємців міста" та "Ліга підприємців "Чугуївщини".

З об'єднаннями підприємців міськвиконкомом встановлені партнерські контакти, проводяться спільні заходи, "круглі столи", зустрічі з питань подальшого розвитку підприємництва.

З метою доведення до підприємців актуальної інформації, виконавчим комітетом міської ради проведено 12 "Днів підприємця".

До **проблемних** питань в розвитку малого підприємництва в м.Чугуєві належать:

1. Зростання кількості малих підприємств, що припинили свою діяльність, (не враховуючи ліквідованих), та не знайдені за юридичною адресою в порівнянні зі створеними юридичними особами.

2. Зменшується питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізації в місті.

3. При перевірці суб'єктів господарювання ще досить часто виявляються "тіньові" місця.

4. Серед малих підприємств велика кількість збиткових підприємств, та таких що спрацювали з "нульовим" результатом.

5. Темпи зростання середньомісячної заробітної плати на малих підприємствах значно нижчі ніж аналогічні темпи в економіці міста, особливо по договорам найму з фізичними особами – підприємцями.

6. Незначна інноваційна та інвестиційна активність малих підприємств.

7. Недостатня увага на підприємствах малого бізнесу приділяється впровадженню заходів по соціальному захисту працівників, охороні праці, культурі виробництва, підготовці, перепідготовці та підвищення кваліфікації кадрів.

8. Недостатній освітній рівень управлінських кадрів підприємств малого бізнесу.

5.2. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА І ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Аналіз освоєння інвестицій на території міста у порівнянні з 2004 роком свідчить про достатньо стабільну ситуацію у даній сфері з періодичною зміною технологічної структури інвестицій.

У 2004 році більша частка інвестицій в основний капітал була освоєна на будівельно-монтажних роботах, у 2005 році здійснюється наповнення створених площ необхідним обладнанням. Для січня-вересня 2006 року характерна перевага витрат на будівельно-монтажні роботи, які склали 57% від освоєних інвестицій в основний капітал.

За 2006 рік в місті освоєно інвестицій в основний капітал на суму 13294 тис.грн., за 2007 рік – 17139 тис. грн., що на 22,4% більше, ніж у 2006 році.

Стійкість позитивної динаміки у 2006 році обумовлена збільшенням інвестування у житлове будівництво у 3,7 рази до відповідного періоду 2005 року яке становить 3612 тис. грн.

У 2008 році прогнозується освоєння інвестицій в основний капітал на рівні 22281 тис. грн., що на 23% більше, ніж у 2007 році.

Об'єктами інвестування є ТОВ “Компанія СЕСА” та ТОВ «АКПО». Дані інвестиції вкладені до Статутного фонду підприємств. Країни інвестування - США та Республіка Польща. Даний показник є другим серед міст обласного підпорядкування.

У січні-вересні 2006 року обсяги експортних поставок підприємств та організацій склали 4851,99 тис. дол. США, що у 2,9 разів більше, ніж за відповідний період минулого року. Імпортні надходження становлять 1484,25 тис. дол. США. Темп росту даного показника - 164,75 %. Визначальним є наявність позитивного експортно-імпортного сальдо - 3368 тис. дол. США.

Експортно-імпортні операції переважно здійснювалися у галузях машинобудівної та харчової промисловості.

Для налагодження взаємовигідних стосунків з іноземними партнерами та залучення інвестицій ведеться постійна робота із зміцнення позицій міста на міжнародному рівні, проводяться зустрічі з представниками міжнародних донорських організацій.

У вересні 2006 року у місті проведено «Великий Слобожанський ярмарок», за результатами якого особливу зацікавленість було виявлено з боку Російської Федерації, а саме Московської області, на адресу керівництва якої міськвиконкомом були надіслані презентаційні матеріали потенціалу міста з пропозиціями до взаємовигідної співпраці.

Чугуїв має 2 міста-побратими: м. Старий Сонч Малопольського воєводства (Республіка Польща) та м. Козеніце Мазовецького воєводства (Республіка Польща).

Розпочата робота із налагодження партнерських відносин з містом Мюрхардт, земля Баден-Вюртемберг (Федеративна Республіка Німеччина).

5.3. НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ

Таблиця 20. Найбільші роботодавці

<i>Підприємство</i>	<i>Чисельність працівників у 2006 р.</i>
ТОВ "Компанія "СЕСА""	452
ДП МОУ "Чугуївський авіаційний ремонтний завод"	566
ВАТ "Чугуївський завод паливної апаратури"	648
ТОВ "Ті-М-Сі"	61
ТОВ "Надія"	76
ТОВ "Дарс-Д"	98
Чугуївський центр електрозв'язку	167
КЖРЕП	104
Чугуївська квартирно-експлуатаційна частина району	106
Чугуївська об'єднана державна податкова інспекція	83
В/Ч А-4104	156
В/Ч А-0501	68
Чугуївський професійний аграрний ліцей	79
Чугуївський професійний ліцей	76
ТОВ "Чугуїв-продукт"	113
Філія ТОВ "Кулиничі"	168
Філія МРК "Тепло енергія"	178
Центральна районна лікарня	843
ВАТ "АТП16-350"	50
Будинкоуправління №1	65
Міськвиконком	75
Міський тер центр	75

5.4. ЕКОНОМІКА МІСТА

Таблиця 21. Доходи бюджету

<i>Показники</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
	<i>млн. грн.</i>			
Прибутковий податок з громадян / Податок з доходів фізичних осіб	5,081	4,641	5,661	10,23
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	0,093	0,127	0,198	0,225
Місцеві податки та збори	0,392	0,381	0,418	0,427
Плата (податок) за землю	0,32	0,301	0,459	0,608
Податкові надходження разом	6,906	6,681	8,225	в\д
Дохід від оренди комунального майна	0,075	0,103	0,108	0,129

Таблиця 22. Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)

Роки	Прибутковий податок з громадян	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
2003	138,45	2,53	10,68	8,72	188,17	2,04
2004	126,11	3,45	10,35	8,18	181,55	2,80
2005	161,74	5,66	11,94	13,11	235,00	3,09
2006	297,38	6,54	12,41	17,67	в\д	3,75

Таблиця 23. Наявні в місті земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності

№ п/п	Адреса земельної ділянки	Власник	Площа
1.	м. Чугуїв, мр-н 154, біля житлового будинку по провулку Чайковського,6 (в бік вул. Будьонного). Під будівництво 2х-3х поверхової будівлі комплексу побутових послуг	Чугуївська міська рада	200 кв.м.
2.	м. Чугуїв, мр-н 154, між житловими будинками № 6 та №8 по провулку Чайковського. Під будівництво торгівельно-розважального комплексу (2-3 поверха)	Чугуївська міська рада	400 кв.м.
3.	м. Чугуїв, мр-н 154, біля житлового будинку №132 по вул.Харківській. Під будівництво магазинів роздрібної торгівлі (одноповерхова забудова)	Чугуївська міська рада	800 кв.м.
4.	м. Чугуїв, мр-н 154, між житловими будинками №132 та № 130 по вул.Харківській. (2х-3х поверхова будівля культурно-спортивного призначення)	Чугуївська міська рада	300 кв.м.
5.	м. Чугуїв,біля будинку №26 по вул.. Кожедуба. (2х-3х поверхова будівля готельно-ресторанного комплексу)	Чугуївська міська рада	500 кв.м.

6. ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

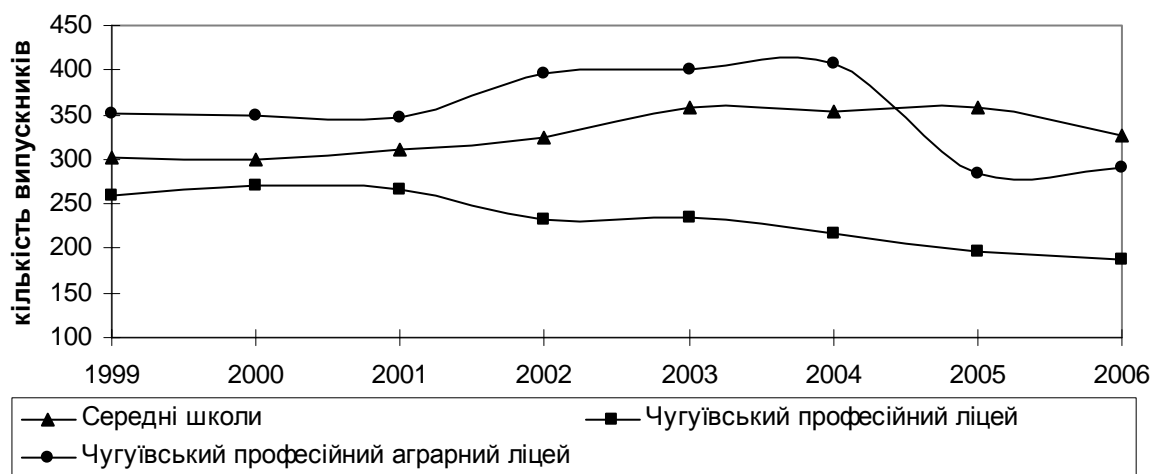
Освіта

Широкий спектр послуг дошкільної, середньої і позашкільної освіти дозволяє місту виховувати трудовий і науковий потенціал, який стане основою стійкого розвитку Чугуєва. У місті діють: 7 загальноосвітніх шкіл;

- 1 гімназія;
- 1 учбово-виховний комплекс;
- 1 учбово-виховний комплекс (сад-школа);
- 5 дошкільних закладів;
- 3 позашкільних дитячих заклади;
- 2 школи естетичного виховання.

Таблиця 24. Випускники середніх навчальних закладів

Тип, назва навчального закладу	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Середні школи	303	299	310	325	359	354	359	326
Чугуївський професійний ліцей	260	270	265	232	234	216	197	188
Чугуївський професійний аграрний ліцей	352	348	347	396	401	407	284	291

Мал. 15. Кількість випускників навчальних закладів

Враховуючи міцні історичні традиції культурного напрямку, освітянський рівень громади постійно удосконалюється шляхом створення умов для всебічного розвитку молоді, таких як: відкриття нових дошкільних навчальних закладів, розвиток інфраструктури позашкільних навчальних закладів, підвищення рівня педагогічної роботи серед викладачів всіх закладів освіти міста.

Протягом останніх років вирішено питання інформатизаційно-технологічного забезпечення освітянських закладів. Впорядковано роботу шкільних їдалень.

Охорона здоров'я

Медичне обслуговування мешканців міста здійснюється мережею медичних закладів Центральної районної лікарні за рахунок коштів обрахованих Мінфіном для населення міста і переданих районному бюджету на утримання ЦРЛ на підставі Угоди, укладеної між міською та районною радами.

Починаючи з 2001 року у місті здійснюються заходи щодо реформування первинної медико-санітарної допомоги населенню на засадах впровадження пріоритетних форм медичної допомоги.

З метою зниження рівня госпіталізації хворих, при поліклінічному відділенні ЦРЛ активно функціонує стаціонарозамінна форма лікування хворих - денний стаціонар. Рівень забезпеченості ліжками денного перебування становить 27,6 ліжок на 10 тис. населення (по області 18,9). На цих ліжках протягом 2006 року проліковано 2077 хворих - мешканців міста.

За обсягом надання медичної допомоги та показникам діяльності ЦРЛ була акредитована на вищу категорію.

В минулому році завершено реформування існуючих лікарняних закладів з переходом на сімейну медицину. При ЦРЛ функціонує 21 міська дільниця загальної практики сімейного лікаря. Укомплектованість фізичними особами штатних посад сімейних лікарів на цих дільницях становить 100%. Ними обслуговується 94,14% міського населення.

З метою наближення надання медичної допомоги мешканцям, особливо людям похилого віку, учасникам Великої Вітчизняної війни в місті додатково відкрито 5 дільниць сімейної медицини в мікрорайонах "Авіатор" та "Дружба", які працюють, але поки що не забезпечені повним комплектом медичного обладнання та необхідним медінструментарієм.

Таблиця 25. Місткість лікарень

<i>№</i>	<i>Лікувальна установа</i>	<i>Кількість ліжок</i>
1.	Чугуївська районна лікарня	355
2.	Амбулаторно-профілактичні заклади	104

В рамках ініціативи "Лікарня доброзичлива до дитини" в ЦРЛ проведено реформування пологового відділення: відкрито палати спільного перебування матері та дитини, працюють індивідуальні пологові зали, кімнати підтримки грудного вигодування. З молодими матерями, ведеться санітарно-освітня робота з використанням відео обладнання. При жіночій консультації працює школа для майбутніх батьків.

Понад 6 років в ЦРЛ реалізуються ряд Національних Програм: "Програма імунопрофілактики населення", Комплексна Програма "Цукровий діабет", "Національна програма боротьби з туберкульозом", Регіональна програма "Онкологія", "Програма розвитку донорства крові та її компонентів" і інші.

Відповідно до державних завдань ЦРЛ вирішуються актуальні питання медичного забезпечення найбільш вразливих і незахищених категорій міського населення.

Однак, рівень окремих показників стану здоров'я залишається нижче середньообласних. Так, загальна захворюваність мешканців прогресує. Значно зріс рівень хворих на туберкульоз, злоякісні новоутворення, зросла смертність до року серед вперше виявлених онкологічних хворих.

Житлово-комунальне господарство

З усіма керівниками комунальних підприємств міськвиконкомом укладені Контракти.

В свою чергу, комунальні підприємства укладають Договори з надання житлово-комунальних послуг зі споживачами.

Продовжується в місті приймання до комунальної власності територіальної громади відомчих житлових будинків. Протягом 2006 року у комунальну власність прийнято 29 житлових будинків Міністерства Оборони України, або 57,3 тис. кв.м. Приймання житлового фонду та об'єктів соціальної інфраструктури супроводжується

капітальним ремонтом, на проведення якого виділена державна субвенція в сумі 2767,8 тис. грн.

Послуги з утримання житлових будинків та прибудинкових територій передбачають диференційований підхід до тарифів в залежності від технічного оснащення житлового фонду.

Для більшої прозорості у взаємостосунках між виконавцем послуг і споживачем, у ЖРЕПі запроваджено побудинковий облік надходжень за надані послуги з утримання житла та їх витрат.

В комунальному житловому фонді налічується 2 об'єднання, до яких увійшло 6 будинків. Робота по створенню ОСББ продовжується. Проект міськвиконкому "Формування альтернативних форм власності у житловому фонді шляхом створення об'єднань співвласників багатоповерхових будинків у м. Чугуєві" став переможцем Всеукраїнського конкурсу проектів міських громад. На реалізацію даного проекту у 2007 році виділені кошти в сумі 130,7 тис.грн.

В житловому фонді міста впроваджуються ресурсоенергозберігаючі технології. На входах в під'їзди встановлено 180 антивандальних світильників.

Водозабезпечення м. Чугуєва здійснює Чугуївське виробниче підприємство водопровідно-каналізаційного господарства.

З введенням в дію міського водозбору значно підвищився рівень надання споживачам послуг з водопостачання. Населення міста на 30% забезпечено артезіанською водою.

Поточне утримання об'єктів благоустрою міста здійснює Чугуївський ККП, на балансі якого знаходиться 95,8 км. доріг, в т.ч. з твердим покриттям - 17,7 км, з удосконаленим покриттям - 43,05 км, ґрунтових доріг - 35,0 км. За рахунок міського бюджету в сумі 257,9 тис.грн. виконано ремонт доріг з твердим покриттям обсягом 2704 м², з удосконаленим - 3437 м², відремонтовано тротуарів 245,4 м².

Освітленням охоплено 74,3% вулиць, здійснюються заходи по їх озелененню.

Транспорт та зв'язок

У 2006 році потреби населення і господарства міста у пасажирських та вантажних перевезеннях було забезпечено.

У січні - листопаді 2006 року автомобільним транспортом перевезено 1122,9 тис. пасажирів, що на 41 % більше ніж за аналогічний період 2005 року.

По місту за цей період перевезено 33,6 тис. тонн вантажів, що на 28% перевищує рівень минулого року. Вантажооборот склав 13549 тис.км.

Автомобільні перевезення пасажирів здійснюється на чотирьох маршрутах, на яких працює 3 автобуси ЛАЗ і 9 мікроавтобусів «ГАЗЕЛЬ».

За рахунок коштів ВАТ „Харківське підприємство автобусних станцій” в місті здійснюється реконструкція автостанції „Чугуїв”.

За рахунок коштів залізниці почалися роботи по реконструкції комплексу залізничного вокзалу.

Активно розвиваються в місті послуги індивідуального таксі. Цьому сприяло надання міськвиконкомом в оренду земельних ділянок ряду приватних підприємців, та закріплення парковки за муніципальним підприємством „Мрія”.

Проїзна частина більшості вулиць міста, по яких пролягають міські автобусні маршрути, відповідає вимогам діючих норм та стандартів. 78% міських доріг обладнані дорожньою розміткою осьової лінії і пішохідних переходів; 23% - обладнані бордюром каменем. Всі 5 світлофорних об'єктів перебувають у робочому стані. По місту встановлені знаки "Пішохідний перехід" та розмітка "Зебра". На центральних вулицях міста встановлено пішохідну огорожу.

Дорожні знаки, що впливають на безпеку дорожнього руху транспортних засобів та пішоходів установлені в повному обсязі. В той же час, в місті відсутні 25 інформаційних дорожніх знаків.

У 2006 році кількість ДТП на дорогах міста скоротилась на 14%.

Таблиця 26. Громадський транспорт

<i>Найменування показника</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
Перевезено пасажирів, тис. осіб	749,4	894	1219,6
Пасажиरोоборот, млн. пас. км	5861,2	6398,5	8883,9

Послуги зв'язку населенню міста надають підприємства зв'язку, що зареєстровані в Чугуївському районі.

Станом на 1.11.2006 р. по м. Чугуєву кількість основних телефонних номерів складає 8449 одиниць. В місті встановлено 128 міжміських таксофонів. Кількість основних трансляційних радіоточок по місту – 4547 одиниць.

Починаючи з початку 2006 року, збільшення номерної ємності складає 145 номерів.

Розвиток споживчого ринку товарів і послуг

Очікується, що обсяг роздрібного товарообігу, включаючи ресторанне господарство, за 2006 рік перевищить 37,0 млн. грн., що дасть приріст до попереднього року 36 відсотків.

Мережа підприємств торгівлі щорічно змінюється: зростає її якісний і кількісний склад. У 2006 році вона збільшилась на 12 одиниць, в т. ч. відкрито один супермаркет та три спеціалізовані магазини: з продажу цифрової побутової техніки, будівельних матеріалів, фірмовий магазин ТОВ “Чугуївський м'ясокомбінат”. Із загальної кількості нових об'єктів – два відкрито у віддалених мікрорайонах.

Кількість підприємств ресторанного господарства залишається без змін і становить 46 об'єктів, але має місце позитивна динаміка розвитку галузі: перш за все за рахунок введення в дію нових залів, оновлення дизайну та інтер'єру, підвищення якості обслуговування населення. У 2006 році такі зміни відбулись в ресторані “Меркурій”, кафе “Смак”, “ЮлЯна”, кафе “Иванушка”, “Вероніка”, “Старе місто”.

З метою підтримки місцевих товаровиробників та насичення продовольчого ринку товарами за зниженими цінами в місті постійно проводяться передсвяткові ярмарки, розширені базари, виїзна торгівля у віддалених мікрорайонах.

23-24 вересня 2006 р. в Чугуєві відбувся Великий Слобожанський ярмарок, в якому прийняло участь 32 суб'єкти господарювання міста, одинадцять з яких представляли експозицію міста “Чугуїв крізь віки”. Всього в ярмарку прийняли участь біля 250 суб'єктів господарювання Харківської області та 150 майстрів народної творчості з п'яти областей України.

За оперативними даними в 2006 році населенню надано послуг на суму 4,5 млн. грн. Порівняно з 2005 роком приріст складає 35,5 %.

Мешканцям громади запропоновано нові види послуг: прокат весільного та урочистого вбрання, послуги солярію, наземного спеціального автотранспорту, облаштування ландшафту. Відкрито майстерню по ремонту побутової техніки та нову перукарню.

За даними міськрайонного центру зайнятості в сфері споживчого ринку за 2006 рік створено 610 нових робочих місць.

Проблемними питаннями у сфері споживчого ринку залишається:

- наявність стихійної торгівлі;
- нерозвиненість мережа соціально необхідних видів послуг;
- порушення вимог чинного законодавства суб'єктами господарювання, які надають

послуги по перевезенню пасажирів приватним автотранспортом;
- порушення прав та законних інтересів споживачів.

7. ДОВКІЛЛЯ

На території міста екологічно небезпечних об'єктів немає. Тим більш, що сьогодні деякі підприємства працюють не на повну потужність. Екологічна ситуація у місті досить стабільна. Кількість викидів шкідливих речовин по підприємствам залишається у нормі.

Атмосфера

Екологічна ситуація в місті характеризується як стабільна, рівень антропогенного навантаження на навколишнє середовище протягом останніх років має тенденцію до зниження, так як деякі підприємства, які розташовані в місті, в період переходу до ринкової економіки призупинили свою діяльність, а новостворені підприємства обладнані газоочисними установками, повітряними фільтрами що унеможлиблює забруднення.

Проведені спостереження за забрудненням повітряного басейну свідчать, що сумарна концентрація викидів шкідливих речовин в атмосферу повітря від стаціонарних джерел забруднення залишається в межах відповідних гранично допустимих нормативів.

Але забруднення атмосферного повітря від автотранспорту перевищує усї допустимі норми.

Для покращення ситуації з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря від автотранспорту Державним управлінням екології та природних ресурсів в Харківській області постійно проводяться планові перевірки автотранспортних підприємств.

Питна вода

Для забезпечення населення міста якісною питною водою протягом останніх років державою виділяються кошти на будівництво нових додаткових глибоководних свердловин. В результаті чого 30 % населення забезпечуються артезіанською водою.

Водовідведення здійснюється на місцеві очисні споруди повної біологічної очистки.

Очисні споруди міста знаходяться в задовільному стані, мають акредитовану лабораторію, здійснюють постійний контроль встановлених нормативів граничнодопустимих скидів у водні об'єкти. Але не всі очисні споруди, які здійснюють скид у р. С.Донець або її басейн працюють задовільно. Більшість з них знаходяться в аварійному стані та потребують реконструкції.

Утилізація відходів

Питанням, що потребує вирішення є утилізації твердих побутових відходів. Виробничі потужності існуючого полігона вичерпані. Проектна площа полігона складає 9 га, фактична – 5 га. Потужність полігона складає 96 м.куб на добу. Фактичний вивіз ТПВ ДП «Саночистка» складає 25 тис.куб.м/ рік, рідких побутових відходів – 2,5 тис.куб.м./рік. Але потужності і технічне оснащення даного підприємства не дозволяють повною мірою вирішити питання 100% охоплення вивозу ТПВ від домоволодінь приватного сектора. Однієї з проблем є вивчення нових технологій збору й утилізації ТПВ і їх використання на території міста.

Таблиця 27.Обсяг вироблених відходів за 2006 рік

<i>Тип відходів</i>	<i>Кількість, т</i>	<i>Вартість (тис. грн.)</i>
Змішані побутові відходи	45	62,6

Щовесни проводиться двомісячник “Зелена весна” та акції пов’язані з благоустроєм об’єктів міського господарства, озелененням міста, покращенням його екологічного стану, благоустроєм джерел питної води та прибережної смуги.

Розпочато в місті перегляд ситуації щодо поводження з твердими побутовими відходами та організації утримання міських вулиць у належному санітарному стані. Проведено ряд заходів з підвищення якості послуг зі збирання та вивезення побутових відходів й упорядкування діяльності відповідної служби з санітарної очистки. Придбано 2 сміттєвоза, закуплено 100 нових бачків для ТПВ та 54 контейнери, переглянуто тарифи на вивезення твердих побутових відходів. Цю послугу виведено з переліку послуг по утриманню житлових будинків і передано ККП.

Загроза підтоплення і зсуву

В місті існує реальна загроза підтоплення та зсуву. Вже давно назріло питання розчистки русла р. С.Донець, оздоровлення та відновлення її шляхом створення водоохоронних зон та прибережно-захистних споруд, укріплення берегів.

З метою вирішення перелічених екологічно-природоохоронних питань підготовлений та отримав підтримку і гарантоване фінансування проект “Спільний проект м. Чугуєва та Чугуївського району з розробки та здійснення заходів з підвищення екологічної безпеки рекреаційного водокористування та зеленого туризму”.

8. КУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧА СФЕРА

Чугуїв – це місто, з яким пов’язані творчі здобутки багатьох видатних діячів вітчизняної культури, в якому народилися та жили: історик-архівіст Барвінський, музиканти й композитори Лизогуб, Рубець, засновник Військово - медичної Академії Мухін, живописці Бунаков, Раневський та інші, вихідці Чугуївського училища льотчиків: космонавти Леонов, Комаров, Волков, чотирижди Герой Радянського Союзу Кожедуб.

Далеко за межами нашої країни місто Чугуїв відоме як батьківщина видатного художника І.Ю. Рєпіна. Його ім’ям названо Художньо - меморіальний музей, який має 3 відділи: меморіальна музей І.Ю. Рєпіна, краєзнавчий відділ, Галерея лауреатів премії І.Ю. Рєпіна.

Славетні традиції великого митця продовжує Чугуївська дитяча художня школа, учні якої постійно є учасниками та переможцями багатьох виставок та конкурсів всіх рівнів. Друга школа естетичного виховання – Дитяча музична школа, учні та випускники якої є переможцями обласних та загальноукраїнських конкурсів та фестивалів.

Сьогодні 5 міських бібліотек об’єднані в Централізовану бібліотечну мережу Чугуєва, їх відвідує понад 7 тис. осіб на рік, кількість відвідувань складає близько 40 тисяч.

В 2005 році на базі культурно-спортивного комплексу був створений Культурний Центр “Імідж”, в якому зараз працюють гуртки та студії різноманітних напрямків, проводяться виставки, художні пленери. Так, Міжнародні Рєпінські пленери в місті Чугуєві вже стали традиційними. Починаючи з 2000 року, вони проводяться щорічно. У

2005 році до участі у Репінському пленері було запрошено 10 художників з України, Росії, Беларусі, у цьому ж році з'явилася офіційна Інтернет-сторінка Пленеру www.repin-plener.org.ua.

Таблиця 28. Кількість відвідувачів

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Кількість відвідувачів								
Художньо-меморіальний музей Репіна	13005	27175	14600	21000	18100	19900	22100	20700	23300
Культурний центр „Імідж”	-	-	-	-	-	-	-	166349	167280

Таблиця 29. Можливості для розміщення гостей у готелях міста Чугуїв

	<i>Кількість ліжок</i>	<i>Річна заповнюваність, %</i>
ГП ЧАРЗ "Готель Сіверський Донець"	50	70
Центр-досуг "Меркурій"	3	80
СПД ФО Ясинский, Готель „АЛЕКС"	3	80

Для збільшення рівня участі населення міста у збереженні культурної спадщини міста у закладах культури відбуваються численні виставки живопису, фотографій, лекції, круглі столи. Близько 2 років у школах міста для старшокласників викладається факультативний курс "Історія Чугуєва"

Одним з альтернативних джерел розвитку Чугуївської територіальної громади є наявність неоцінених природних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини. Проблема розвитку туризму веде за собою низку втрачених можливостей таких як наприклад поповнення місцевого бюджету, міжнародний імідж міста та розвиток громади в загалі. Але першочерговим питанням у даній сфері повинно стати покращення та навіть створення туристичної інфраструктури міста. Одним варіантів реалізації даної концепції може стати створення Центру розвитку туризму, як окремого комунального підприємства, це створення відкритої системи обговорення тих чи інших питань зазначених у Програмі розвитку туристичної інфраструктури міста, також це проведення цілеспрямованої місцевої політики стосовно розвитку туризму та консолідація різних сил для реалізації цієї мети.